

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
za celý rok — — — 4 koruny — hal.		Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
za pol roka — — — 2 " — "		páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
za štvrt roka — — — 1 " 20 "		Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
Jednotlivo číslo 8 hal.		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú

Nové úspechy kresťanskej ľudovej strany na sneme.

Najnovšie pojednávali a dňa 4-ho júla aj prijali na krajinskom sneme predlohu novely exekucionálneho zákona. Touto reformou zákona o exekúciách zachránené majú byť tie najväznejšie záujmy zvlášte chudobného ľudu. Exekúcia sama v sebe je to najhroznejšie slovo, ktorého samého pospolitý ľud bojí sa tak ako smrti. Dľa zkušenosti ničoho sa v dedine tak veľmi nelakajú, ako toho chýru, že ide exekútor. Bohužiaľ, exekútori často chodili a chodia po našich dedinách a ľud ozaj dost príčiny má sa ich báť, bo kde zavítajú, tam šafária ako kobily na Východe, ničia a pustošia všetky existencie, čo sa do jejich nemilosrdných rúk dostanú. Kto ale dal túto veľkú moc exekútorom? Kto že iný, ako zákon. A tento zákon kto že splodil? Nikto iný ako liberáli. Žid a freimaurer Csemegei zostavil exekucionálny zákon a môže sa s dobrým svedomím povedať, že ho spravil celkom v záujme židovstva. Židovstvo preto tento zákon celkom ku svojmu prospechu využítokovalo. Tento zákon bol jedným z mnohých prostriedkov ku bohatnutiu židovstva.

Kresťanská ľudová strana vytýčila si za cieľ chudobný ľud vyslobodiť z otroctva židovského, pomáhať mu v jeho biede, chrániť jeho práva a zákonnou cestou podporovať jeho duševné a hmotné zveladenie. Týmto cieľom neustále na tom pracuje, aby v krajinskom sneme ku pojednávaniu prišly také zákony, ktoré v politickom, hospodárskom a sociálnom ohľade majú prispieť ku blahobytu ľudu. Aj predloha reformy

exekucionálneho zákona na naliehanie kresťanskej ľudovej strany prišla týmto cieľom ku pojednávaniu a bola prijatá v krajinskom sneme. Vyslancovia tejto jedinej kresťanskej strany vydržali nielen neunávene pri pojednávani, lež pozdvihli zmužile aj svoje slovo s dôrazom a odhodlane, aby táto reforma v tom smysle bola prevedená, aby utrápenému ľudu skutočne aj ku obrane a na osoh slúžilo. Z tejto príčiny:

Krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* upozornil ministra pravosúdiá na zneužívania, akých sa podaktorí pravotári pri exekúciách dopúšťajú už aj skrze to, že dľa ľubovôle veľké útraty robia stránkam.

Krajinský vyslanec kresťanskej ľud. strany dr. Alexander *Simonyi Semadam* tomu presvedčeniu dal výrazu, že to leží vo vitálnom záujme tých, čo majú byť exekvovaní, aby exekúcie soštatnené boly a aby pri exekúciách vôbec nemali čoho hľadať pravotári. Podotknul spolu aj to, nakoľko exekúcie ku svojmu osohu využitkovať vedia židia, od ktorých — keď chcjú — aj tú najspravodlivejšiu požiadavku nemožno vyexekvovať, bo oni riadnu prísahu pred súdom za nič nedržia. Aby teda proti týmto veriteliam, najviac fabrikanti a priemyselníci, cieľom zahatenia falošných konkurzov a prepisovania obchodov a majetkov na druhých s úspechom pokračovať mohli, najlepšie a cieľu najprimeranejšie je, pre židov do života uviesť rituálnu prísahu.

Druhú, tiež veľmi vážnu záležitosť podotknul krajinský vyslanec dr. Alexander *Simonyi-Semadam*, keď žiadal a spolu aj rezolučný návrh predostrel, aby zákonná predloha o zavedení

homesteadu, zabezpečení totiž rodinného krbu, na stól snemovne bezodkladne položená bola. Otázka zabezpečenia rodinného krbu je jedon z hlavných punktov programu kresťanskej ľudovej strany. Minister pravosúdia osvedčil sa verejne dňa 4. júla v snemovom zasadnutí, že v budúcom cykluse krajinského snemu na každý pád predostre zákonnú predlohu o zabezpečení rodinného krbu. S týmto aj tento vážny punkt svojho programu k nevýslovne veľkému dobrému pospolitého ľudu uskutoční kresťanská ľudová strana.

Proti reforme exekucionálneho zákona najviacej brojili židovskí ablegáti. Jedon za druhým hlásili sa ku slovu, podporovali ich aj podaktorí z kresťanských ablegátov, ktorí ostatne vždy so židmi držia a hlasujú. Protivníci predlohy z jednej strany pojednávajú jej chceli na dlhší čas odročit, z druhej strany povedali, že keď už ten zákon aj prijatý bude, aby doteraz robené kšefty aspoň cez jeden rok po jeho sankcii vyňaté byly z pod jeho nariadenia.

Nuž týchto protivníkov exekucionálnej reformy náležite zavrátil podpredseda kresťanskej ľudovej strany a podpredseda snemovne Štefan *Rakovszky*. Dotyčno tej námietky, že pojednávanie tejto predlohy nenie presné, doslovne povedal: «My v záujme ľudu, za ktorý s celou oddanosťou pracujeme, vďačne tu ostaneme a vytrváme, čo by nám to akokoľvek ťažko padlo».

Pofažne vyňatia doteraz robených kšeftov z pod nariadenia nového zákona na jedon rok, alebo aj naďalej po jeho sankcii, vyslovil sa *Rakovszky* nasledovne:

Veľa sa tu už pohovorilo o obrane kreditu a teším sa tomu, že pán vyslanec Samu Kelemen spomenul tu isté meno posmešne, meno totiž Raiffeisena, ktorý kde-tu mnoho priateľov má a povedal, že Raiffeisen tvrdil, že zákon exekucionálny má mať najmenej exempcií. (Hnutie, hluč, Wekerle vstúpil do dvorany a dal sa do rozhovoru s poslancom Júliusom Hódy. Čujme!) Pán vyslanec Hódy moju reč sdeluje práve pánu ministerpredsedovi, nechcem mu byť na prekážke. (Smiech.)

Predseda: Ticho prosím!

Štefan *Rakovszky*: Áno, Raiffeisen povedal, že v rámci exekucionálnych zákonov a postupov má byť najmenej exempcií, lež pán vyslanec

Samu Kelemen zabudol tu aj to druhé podotknúť, čo ešte povedal Raiffeisen. (Čujme!) Raiffeisen aj to povedal, že sporiteľňa je v prvom rade humanitárna ustanovizeň, ktorá slabšieho brániť a napomáhať má proti pevnejšiemu (Tak je!) a v tomto ohlade pán vyslanec nemôže s tým vystúpiť a tu to povedať, že banky, čo teraz uzavrely kartell, urobily to s tým cieľom, aby pevnejší nemohli zničiť slabších. (Hnutie z lava.)

Keď vidím, že ešte aj pri pojednávaní tak veľavážnej zákonnej predlohy, ak hlboko siahajú do parlamentárneho pojednávania nite tých mohutných záujmov, proti ktorým práve my brániť chceme chudobných ľudí, aj v mene mojich zásadných súdruhov, nemôžem akceptovať to stanovisko, aby sme prevedenie tohoto zákona teraz kumštovne odročili a nové privilegium vykoryštenia poskytli, pri tom ale to povedali, že to v záujme ľudu, k dobrému cbudoby robíme. (Čulé schvalovanie v prostriedku.)

Zákonnú predlohu exekucionálnej reformy prijal krajinský snem na základe tých zásad, za ktoré bojujú vyslancovia kresťanskej ľudovej strany. Národnarski vyslancovia zas mlčali ako ryby v plesí. Čo tých do toho, ak nemilosrdní exekútori s úbohým ľudom slovenským zachodia! Či to ale znamená brániť záujmy ľudu? Odvráťte sa už raz od tých, čo sa v najvítalnejších otázkach nikdy za vás neohlásia. Kresťanská ľudová strana bojuje statočne a odhodlane za blaho a napomáhanie ľudu, tej sa pevne pridržajte.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Nepriatelia Jednoty Katolíckeho Ľudu hýbu všetky moci pekelné proti tomuto krajinskému sdruženiu sa katolíkov Uhorska. Červení socialdemokrati, patrične židovskí vodcovia jejich uzavreli, že shromaždenia katolíkov, v ktorých Jednotu utvorujú po celej krajine, prekazia. Verní spojenci červených socialdemokratov, národnarski vodcovia, celkom zronení nad neočakávanými úspechami Jednoty držali tiež poradu v hlavnom meste o tom, čoho sa teraz lapit majú, aké figle a šalbierstva im treba vymysleť, aby ich celý ľud slovenský neopustil. Dlho, veľmi dlho si hlavy lámali, konečne im svitlo vo vyššom poschodí a

uzavreli, že budú v jejich novinách o tri zdechy tajiť, že ich slovenský ľud opúšťa a potom že budú silou-mocou ďalej agitovať. Nech si len tajia, zapierajú a cigánia ďalej v jejich novinách, nech aj agitujú silou-mocou, katolícky ľud veriaci si toho nevšíma a bude Jednotu len ďalej utvárať tak, ako predošlého týždňa, s oduševnením utvorily ju nasledujúce obce:

Szepesmátyásfalva (stolica Szepes). Farár Michal Majeresák utvoril Katol. Jednotu s 52 členami. V organizácii sa pokračuje.

Dusnók (stolica Pest). Shromáždenie zahájil dekan a farár Eliáš Kulumesich a vysvetlil v reči dôležitosť a potrebnosť Jednoty. Po utvorení vyvolení boli vodcovia skupením.

Bojcz (stolica Hunyad). Za miestneho správcu utvorenej Jednoty vyvolený je farár Ján Müller. V organizácii sa pokračuje.

Gyulafehérvár. Shromáždenie utvorenej Jednoty dňa 28. júna. O Jednote s veľkým úspechom rečnili profesori dr. Gerő Fejér a Gašpar Király.

Pográny (stolica Nyitra). Na shromáždení dňa 28. júna súčastnilo sa veľmi mnoho ľudu. Stredisko zastupoval vyslanec kresťanskej ľudovej strany Július Jánoky-Madocsányi, ktorý v zápalistej reči vysvetľoval ciele a potrebnosť Katolíckej Jednoty. Rečnil na to s veľkým úspechom miestny farár Imrich Karsay, po čom Jednota jednohlasne bola utvorená s početnými členami.

Bodak (stolica Nyitra). Vo veľkom shromáždení utvorenie Jednoty dňa 28. júna.

Tápióbicske (stolica Pest). Horlivostou farára dra Jána Rovnyán utvorenie Jednoty dňa 28. júna. vo veľkom shromáždení, na ktorom zo strediska rečnili Eduard Früchtl a Michal Török.

Vágújhely (stol. Nyitra). Veľké a v každom ohľade veľmi podarené shromáždenie bolo dňa 28. júna v Novom Meste nad Váhom, na ktorom krom neočakávane veľkého počtu pospolitého ľudu, súčastnila sa aj inteligencia mesta a okolia. Boli tam medzi mnohými inými grófka Gustávova Pongrácz, gróf Ján Pongrácz, rytier Alexander Chvalibogovszky, Ján Szokol, Alfons Bernkopf, Jozef Petrás, Michal Grancsics, Karol Toller, Trncsik, Asztalos, Haym, Klacsó atď. Ľudové shromáždenie zahájil titulárny biskup a prépošť novomestský gróf Adolf Pongrácz. Po zahájajúcej reči, ktorá na všetkých prítomných veľmi hlboký dojem učinila, rečnil krajinský vyslanec dr. Alexander Ernst. Potom držal prednášku krajinský vyslanec Koloman Brestyenzsky. Ľud so všestrannou pozornosťou poslúchal rečníkov a prisvedčoval im opätne, iba jeden národnárskymi muchotrávkami pobalamútený socialdemokrat opovážil sa pod rečou krajinského vyslanca Brestyenzskyho neslušne ohlásiť, po čom ale od okolo neho stojacich hneď náležitú lekciu dostal. Jednota bola s veľkým oduševnením utvorená a dala sa do nej 200 členov zapísať.

Budapest. Francovo námestie. Utvorená Jednota tohoto námestia zaopatřila si zástavu, ktorú dňa 28. júna vo farskom kostole na Bakács placi slávnostne posvätil titulárny biskup a ministeriálny radca L. A. Várady, ktorý z tej príležitosti povedal reč o cieľoch, potrebnosti a veľkej osožnosti Katolíckej Jednoty. Popoludní vydržovala miestna Jednota slávnostné shromáždenie, na ktorom prítomní boli miestny opát-farár Vilhelm Kurcz a opát-farár kráľovského zámku Karol Kanter. Shromáždenie zahájil miestny správca August Sipos. Rečnili: Dionis Göresönyi, pravotár dr. Julius Baransky, Štefan Fodor a Ján Lukács. Jednota tohoto námestia zmáha sa každým dňom v obrovských rozmeroch.

Veľké ľudové shromáždenia s utvorením Jednoty boli predošlého týždňa v na ledujúciach obciach: **Szendrő** (stolica Borsod), **Szentpéterur** (stolica Zala), **Nógrádmarczali**, **Csitár** (stolica Nógrád), **Tardoskedd** (stolica Nyitra), **Lékér** (stolica Bars), **Temerin** (stolica Bács), **Hajdudorog** (stolica Hajdu), **Felsővisó** (stolica Máramaros), **Keczöl** (stolica Sopron), **Alsójára** (stolica Torda-Aranyos), **Rábahidvég** (stolica Vas), **Szentlőrincz** (stolica Baranya), **Császártöltés** (stolica Pest), **Wckerlefalva** (stolica Bács), **Nagyigmánd** (stolica Komárom), **Léh** (stolica Abauj), **Simonyifalva** (stolica Arad), **Kerény** (stolica Bács), **Nagykároly** (stolica Szatmár), **Monostorszeg** (stolica Bács), **Mélykút** (stolica Bács), **Kecskemét** (stolica Pest), **Gyórszentmárton** (stolica Győr), **Gyertyánliget** (stolica Máramaros), **Ercsi** (stolica Fehér), **Felsőpaty** (stolica Vas), **Körösbánya** (stolica Máramaros), **Bátya** (stolica Pest), **Csongrád** (stolica Pest), **Palánka** (stolica Bács), **Szentbékáll** (stolica Zala), **Boldogasszony** (stol. Moson), **Békásmegyer** (stolica Pest), **Esztergombajna**, **Jászapati** (stolica Jász-Nagy-Kún-Szolnok), **Püspökladány** (stolica Hajdu), **Köveskút** (stolica Vas), **Fertőszéplak** (stolica Sopron), **Sárród** (stolica Sopron).

Geszthe (stolica Nyitra). Ľudnaté shromáždenie Jednoty dňa 29. júna, na ktorom o pohyboch Jednoty peknú reč držal ako miestny správca rychtár Jozef Molnár.

Vágkohány (stol. Trencsén). Pod predsedníctvom neunavene horlivého farára Žigmunda Recska veľké ľudové shromáždenie dňa 29. júna s jednohlasným utvorením Jednoty. Za miestneho správcu s veľkým oduševnením vyvolený je farár Žigmund Recska, za čestného správcu gróf Kristóf Sizzo Noris. V deň utvorenia vstúpilo do Jednoty 120 členov. Telegrafické pozdravy poslali zo shromáždenia grófovi Ferdinandovi Zichymu, Štefanovi Rakovszkymu a biskupovi Ottokarovi Proházkovi.

Pobedim (stolica Nyitra). Vo veľkom shromáždení, na ktorom prítomné boli aj obce Vágszerdahely a Bacsóc dňa 29. júna s utvorením Jednoty vydrživanom rečnili farár Alfons Bernkopf a kapláni Tomáš Sztolár a Augustin Petrášek. Za miestneho správcu vyvolený je farár Alfons Bernkopf. Do Jednoty vsúpilo 115 členov.

Kordéháza (stolica Zólyom). Miestny správca utvorenej Jednoty Katolíckeho Ludu je farár Georg Okrival.

Tajó a Imréd (stol. Zólyom). Utvorenie Jednoty dňa 28. júna so 60 členami. Miestny správca je farár Georg Okrival.

Pallós (stolica Zólyom). Do Katolíckej Jednoty dňa 29. júna utvorenej vstúpilo 58 členov. Za miestneho správcu vyvolený je farár Georg Okrival. Vodcovia skupenín sú: Anton Lábaj, Georg Hatalcsik a Ján Handlovsky.

Garampéteri (stolica Zólyom). Veľké ľudové shromaždenie, pod predsedníctvom dekana farára Jozefa Hyross dňa 29. júna s utvorením Jednoty v prítomnosti 3000 veriacich vydržiavané. Na shromaždení súčasťnily sa nasledujúco obce: Garampéteri, Jeczenye, Garamhidvég, Garamszentmiklós, Garamnémetfalva, Rásztó, Garamszentandrás, Borosznó, Lopér, Alsó- a Felsőszabadi, Zólyombrezó, Garamolaszka, Feketebalog, Sebesér. Shromaždenie zahájil dekan-farár Jozef Hyross. Rečnili Arnold Bobok a Ján Bartos. Do Jednoty sa na mieste vyše 100 členov dalo zapísať.

Szentábrahám (stolica Pozsony). Konečné utvorenie Jednoty dňa 29. júna pod predsedníctvom farára Antona Drazda.

Szempte (stolica Nyitra). Ľudnaté shromaždenie dňa 29. júna, na ktorom rečnili farár Štefan Jankovics, ako miestny správca, Jozef Lehoczky, úradník a gazda Imrich Klotlan. Do utvorenej Jednoty vstúpilo veľa nových členov.

Keď s týmto o najnovších úspechoch Jednoty Katolíckeho Ludu podávame zprávu, za povinnosť si pokladáme upozorniť katolíckych veriacich, že socialdemokratickí vodcovia židovskí vyzývajú svojich «elvtáršov», aby vydržiavania utvorených shromaždení Katolíckej Jednoty silou-mocou prekazili. Kdekoľvek sa teda utvára Jednota, nech katolíci prísny pozor dávajú na socialdemokratických «elvtáršov». Veď by to už ozaj pekne vyzeralo u nás, keby sme my katolíci ani shromaždenia nemohli vydržiavať pre niekoľko socialdemokratických bludárov. Preto čím viacej vykrikujú socialdemokrati a národnári vodcovia, nech tým viacej katolíkov vstupuje do Jednoty Katolíckeho Ludu. Nech sa to ale vždy a všade stáva v láske Kristovej.

Porada kresťanskej ľud. strany vo Veľkých Topolčanoch.

Nové sriadenie volebného okresu.

Poprední mužovia volebného okresu dľa terajších pomerov za potrebné uznali na novo

sriadiť volebný okres veľkotopolčiansky. Z tejto príčiny sišli sa dňa 2. júla v pohostinnom dome stavitelského majstra Jána Pokornýho a v prvom rade zostavili úradníctvo okresu. Za predsedu ľudáckeho okresu veľkotopolčianskeho vyvolený je všestranne obľúbený, ctený a vážený doterajší predseda lekár dr. Vilhelm Vragassy, tajomníkom je regenschori Vilhelm Pázsítka (Páldi), podpredsedovia sú dr. Jozef Janda a Ján Markovics, dekan a farári, za pokladníka vyvolený je stavitelský majster Ján Pokorný. Vyvolili potom výkonný výbor strediska, ktorého predsedom je duchovný nemocnice Augustin Gramantik a zápisníkom pravotársky pomocník Ján Hulányi. Členovia výboru sú krem výš uvedených úradníkov Ludvik Petrás a Bernát Melisek. Krem toho vyvolili aj vonkajší výkonný výbor, ktorý pozostáva z farára každej obce a z dvoch dôverníkov, ktorí pre každú obec sú z čiastky už označení a z čiastky označia sa len pozdejšie.

S poludňajším vlakom dorazil zo strediska kresťanskej ľudovej strany krajiaský vyslanec Július Jánoky-Madocsányi. Pojednávalo sa na to o najbližších úlohách a prehovorili ku vážnym predmetom zvlášte predseda Vilhelm Vragassy podpredsedovia dr. Jozef Janda a Ján Markovics, tajomník Vilhelm Pázsítka, duchovný Augustin Gramantik a hlavný organizátor okresu žambokreťského farár Štefan Paska. Rozširovanie novín kresťanskej ľudovej strany ako zvláštnu úlohu svoju označila porada.

Pojednávanie viedlo sa so všestranným odúševnením a stálou pozornosťou, lebo všetky prednesené zprávy tak osobné prítomných, ako aj vo veľkom počte písomné zo všetkých strán okresu doposlané a na porade prečítané, nadovšetko ale s neočakávané veľkým úspechom vydržiavané nedávno ľudové shromaždenie v Preseranoch zrejme svedčia o tom, že kresťanská ľud. strana neodolateľne pevne stojí v Nitriansku.

Interpellácie vyslancov kresťanskej ľudovej strany.

Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany súčasťňujú sa nielen v debattách pri pojednávaní všetkých snemovní predložených zákonných predloh, lež pri každej príležitosti vo vážnych otá-

zkach aj interpellujú ministrov. Tak v záležitosti riešenia otázky kongruy ministra výučby a kultu nasledovne interpelloval vyslanec kresťanskej ľudovej strany:

Michal Artim.

Veľmi to mrzí človeka, že sa v mnohých veciach vyznať nemôže. Riešenie otázky kongruy brieštilo sa posiaľ vždy len z oblakov volieb, keď sa ale voľby minuly, zbadali sme vždy, že sme tam, kde sme boli predtým. Ja z mojej stránky obávam sa, že tento sľub nikdy vyplnený a tento zákon prevedený nebude. Keď veľkého mena minister výučby a kultu gróf Albert Apponyi tento jeho sľub vyplní a jeho slovo zadržať nemôže, v kom máme dôverovať? My v ňom skládame našu dôveru a nádej. Sám sa tomu čudujem, že kým všetky oprávnené požiadavky nekatolíkov celkom vyplnené boli, zatým nás katolíkov odpravujú vždy len peknými slovami a prázdnyimi sľubami.

Ohľadom tohoto appellujem a odvolávam sa najprv na popis z r. 1896. Dľa tohoto popisu dôchodky jednotlivých duchovných obnášajú ročite 200—300, najviacej až po 500 korún. Duchovenstvo zvlášte hornoviedieckych stolíc je až veľmi zle dotované. S dobrým svedomím ale môžem sa odvolávať na duchovenstvo celej krajiny, že popis z roku 1896. dnes už nie celkom stojí, bo tam udané okolnosti na mnohých miestach z väčšej čiastky prítomne celkom sa premenily. Aby sme sa ale vždy nehýbaly v tom kruhu jednotajného popisovania, ostaňme len pri tomto popise, ačpráve on nie celkom zodpovedá prítomným okolnostiam. Konečne aby sme sa už raz dozili rozriešenia tejto od sto rokov pretahovanej otázky, predostieram nasledujúcu interpelláciu:

Ohľadom na to, že kongrua nekatolíkov už dávno usporiadaná je štátom a všetky právne požiadavky jejich sú vyplnené;

ohľadom na to, že katolíkom, ktorí vo väčšine sú v krajine, viacej dane platia, keď nie väčšie, aspoň také práva patria, ako nekatolíkom dotyčno kongruy;

ohľadom na to, že postavenie katolíkov je už celkom neznesiteľné preto, bo po mnohých vidiekoch nieto žiadnych duchovných z tej príčiny, bo by tam nemali z čoho vyžiť;

ohľadom na to, že potrebné predpráce, na kongruu sa vzťahujúce, s biskupským sborom Uhorska sú už zakončené:

prosím s týmto úctive pána ministra kultu a výučby, aby sa osvedčil ráčil, kedy predostre snemu zákonnú predlohu o sriadení kongruy katolíckeho duchovenstva s tým opravením ale,

aby ročitý dôchodok každého duchovného ustálený bol aspoň v 2000 korunách.

Krajinský vyslanec Michal Artim interpelloval ešte ministra kultu a výučby aj v záležitosti učiteľov svojho volebného okresu. Obe interpellácie podané sú k odpovedi ministrovi kultu a výučby.

*

V záležitosti štrajku, ktorý nasnovali židovskými vodcami pobúrení robotníci budapeštianskej plynnej fabriky nasledovne interpelloval vyslanec kresťanskej ľudovej strany:

Georg Szmrecsányi.

Pred dvoma alebo troma týždňami interpelloval som pána ministerpredsedu v záležitosti neslýchaného a bezuzdného terorizmu vodcov internacionálnej socialdemokratickej strany, jejich okresných expositúr a odborných organizácií. Objavil som to nemožné a neznesiteľné postavenie, aké táto strana tu v hlavnom meste a po celej krajine zapríčinila a poukázal som na tie hrozné hospodárske škody, aké z toho povstávajú. (Hluk.) Poukázal som na to, že toto teroriztičné a bezuzdné vystupovanie kvetúce obchody do veľkých nesnádz priviedlo, ba takrečeno celkom zničilo. (Výkriky: Staviteľský priemysel!)

Lúto mi je, že sa s touto otázkou poznovе zaoberať musím. Moju záležitosť len v krátkosti prednesiem. Stala sa tá neslýchaná a nemožná vec, že obecnstvo hlavného mesta vystavené je tomu nebezpečenstvu, že následkom búrenia niekoľko po svojom vlastnom osohu sháňajúcich sa socialdemokratických vodcov, krom utrpenej inej hmotnej škody, organizované bandy šliapať budú za nočnej tmy v bezpečnosti verejného a súkromného majetku.

Pohyb ku povýšeniu mzdy uznávajú ako oprávnený po celom svete, ale len dotedy, kým sa hýbe v zákonných medziach a slúži k duševnému a hmotnému dobru robotníctva. Keď skúmame terajší štrajk robotníkov plynnej fabriky, musíme povedať, že sa tu nejedná o povýšenie mzdy a polepšenie stavu robotníkov, lež o výstupkoch opravdovú hrúzovládu prevádzajúcej kliky. (Hlučné schvalovanie.) Zčiatkom mesiaca júla vypršaly smluvy medzi správou plynnej fabriky a robotníctvom ustálenej mzdy. Pri obnovení smlúv správa fabriky, ktorú tu p. vyslanec Pető nesprávne napadol, dľa dôkazov v mojich rukách sa nachodiacich, k prospechu robotníkov išla až po najďalšie hranice možnosti. (Tak je! Pravda!) Pri 1 millione 700.000 korunách zvýšila mzdu robotníkov o 500.000 korún vzdor tomu, že ona sama cenu plynu

zvýšiť nemohla, bo v tomto ohľade viazaná je kontraktom. I čo sa stalo? Z tých 1300 robotníkov, ktorých zamestnáva plyná fabriku, asi dve tretiny deputáciou vyslovili vďaka správe za toto povýšenie mzdy. Správa žiadala, opierajúc sa na svoje veľkodušné pokračovanie oproti robotníkom, aby tých asi 27 robotníkov, čo robotníctvo fabriky jednotajne búria, bez prekážky prepustil mohla. Na to organizovaná socialdemokracia kros najatých demagogov neslýchaným terorizmom celé robotníctvo fabriky nútila ku štrajku. Odhliadnuc od toho, že v takých obchodoch, ktoré robotníctvu a spoločenstvu k výžive potrebné látky vysluhujú, štrajk dovolený nenie, nadovšetko v takej miere, že celý obchod zastaví treba, jest toto taký pád, proti ktorému zakročíť treba s príkladnou prísnosťou. (Čulé schvalovanie).

Ponevác pán minister vnútra nateraz mešká v cudzozemsku, obraciam sa ku pánu ministerpredsedovi, ako hlave vlády s tou prosbou, aby v tejto veľavážnej záležitosti čo najprísnejšie a bezodkladne zakročíť ráčil.

Ministerpredseda hneď odpovedal na interpelláciu a zaslúbil zavedenie štrajkovho zákona.

Robotníci plyných fabrik do 7. júla ešte porád štrajkovali. Vo fabrikách pracuje vojsko. Ponevác všetky vyjednávania medzi správou plyných fabrik vzdor zakročeniu hlavného kapitána mestského neviedly ku cieľu, správa uzavrela, že kto sa zo štrajkujúcich do 7. júla nehľási, toho viac do roboty neprijmu. Zkončieva sa teda aj tento štrajk s úplnou porážkou robotníkov. Bolo by na čase, keby tí štrajkujúci robotníci už raz nahliadli, že ich jejich vodcovia len zo ziskuchtivosti a v záujme svojej hynúcej moci vohnali do štrajku.

POLITICKÉ CHÝRY.

Biskup Fárvy v Liptove.

Od dlhšieho času robili prípravy v Liptovskom Sv. Mikuláši, aby osvieteného p. biskupa spišského jeho excellenciu dr. Alexandra Párvy z príležitosti jeho prvej birmovnej cesty, ako svojho arcipastiera slávnostne prijať mohli. Vo Štrbe na hranici stolice privítal osvieteného pána

biskupa na čele početnej deputácie Koloman Palugyay, hlavný slúžny z Liptóujváru. V Liptovskom Sv. Mikuláši na nádraží z naloženia hlavného správcu Petra Rátha krásne ozdobenom privítal osvieteného pána biskupa na čele stoličného duchovenstva najprv dekan Kraszniec, potom v mene stoličného obecnstva podžupan Marcell Joób. Z nádražia slávnostný pochod, sprevádzaný skvostným banderiumom, tiahol do mesta, kde pri postavenej triumfálnej bráne privítal osvieteného pána biskupa mestský podrychtár Ludvik Balló. Ku poklone dostavilo sa duchovenstvo a početné deputácie. Stoličnú deputáciu viedol podžupan. Na reči deputácií odpovedal osvietený pán biskup s kľbokou dojatostou. V nedeľu dňa 5. júla slúžil osvietený pán biskup hrubú sv. omšu a potom držal kázeň v slovenskej reči o sviatosti birmovania. Po vysluhovaní sviatosti birmovania miestny farár Dörner dal skvostnu hostinu, pri ktorej osvietený pán biskup poďakoval sa za slávnostné prijatie. Podžupan vyniesol zdravicu na osvieteného pána biskupa, ako na zaslúžene hodného nástupcu svojich predchodcov. Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Edmund Beniczky pozdravil osvieteného pána biskupa v mene svojho volebného okresu ružomerského. Katolíci! Nech vám slúži za príklad k nasledovaniu Liptovský Svätý Mikuláš.

Kresťanský socializmus, Népszövetség, Modernizmus.

«Starý» ďalej blúzni v «Ľudových Novinách». Zdá sa, že už ani nevie, čo píše. Trepe dve na tri o francúzskych pomeroch, ako človek, čo svoj rozum utopil vo fľaške vína. Keď už všetky gallikánske bludy pospomínal, konečne mu ešte prišlo na myseľ: «Hovorili sme, že u nás zase néppártisti sú to, čo nás do modernizmu vhaňajú. To dokážeme v budúcom čísle». Na tieto táraniny my máme len tú odpoveď: že ste vy a vaši druhovia modernisti od kosti, to nám už ani dokazovať netreba.

Z krajinského snemu.

Po prijatí zákonnej predlohy o zmenení pokračovania pri exekúciách snem prijal ešte predlohu o sriadení majetkových pomerov a dňa 10. júla odročil zasadnutia do 22. septembra.

Snemovňa veľmožov vydržiavala zasadnutie dňa 3. júla, v ktorom všestrannú pozornosť vzbudil svojou rečou o katolíckych školách a o slobode svedomia stolno-belohradský pán biskup dr. Ottokar Prohászka. Snemovňa veľmožov prijala všetky zákonné predlohy.

B E S E D N I C A.

Náruživý hráč.

Zvučný je krémárov dvor, cimbal je v robote, ale ešte aj klarinet. Do škreklavej hudby zahrní guľa na kolkárni, ktorú hneď nasleduje krik kolky sa hrajúcich: smiech, vískanie, potlesk, éljenovanie. Na veži zvonia na odpoľudňajšie služby Božie, práve včul zazvávajú, ale hudba ani na okamih neutíchnie, ani hráči nezanechajú kolkovanie.

— Kostol je pre sedliaka, — povie hrdo Cibik, krajčír, ktorého šľachtickí páni a pánici ztrpia medzi sebou, preto že jeho otec bol poddaný, matka ale pochádzala zo šľachtickej rodiny. — Áno, «koza» najviac razy zvalí deväť a vtedy platí súdok piva.

Starý pán farár s nemým pohoršením prejde popred krémou, hlavu odvráti a len keď už bol dosť ďaleko, riekne kostolníkovi, ktorý spolu s ním sa zostaral v službe Božej:

— Hľa, výsledok môjho vynaučovania, mojich kázni. Panské stavy zapovrhujú dom Boží. Ale inakší boli tí starodávni páni! Však ver inakší, pán Vrana?

— Veru inakší, inakší, — dosvedčal kostolník. — Tí chodili do kostola. Oh, zvlášte taký bol urodzený pán Ludvik Dubravai. Nech Boh požehná aj jeho prach, ten ešte aj v robotný deň chodil do kostola. V bázni Božej vychovával svoje deti a hľa, predsa čo sa stalo z mladého pána Pavla?

— Čo sa stalo, čo sa stalo, — vzdychal z hlboka starý farár.

— Aj včul si dá vyhrávať mladý pán Dubravai a vo vačku nemá už ani len drevenej babky, — riekol kostolník.

— Počúvam, že dnes popoludní dáva do výhry žlté opraty. Či je to pravda?

— Svätá pravda, ctihodný pane. Ó, keby to videl starý pán urodzený, obrátil by sa v hrobe. Volakedy bol tam veľký a pekný majetok a teraz ho už niet. Z veľkého murovaného domu dostal sa mladý pán do hoferstva. Na «nebeskom svetle» nič mu nezostalo, len žlté opraty. Ani tie nebudu. Viem, istotne viem, že sa dostanú do rúk Cibikovi.

Boli von na kopci, v kostolnej zahrade, ktorá slúžila spolu za cintorín. Tam odpočíval aj starý Ludvik Dubravai. On chvála Bohu neslyší, ačpráve až sem doznieva vískanie mladého pána:

— Víno sem, víno! Hraj, Palko hraj!

A nevidí žlté opraty, ktoré vysia dolu zo strechy kolkárne a smutne sa opálajú v povetří. Pavel sedí v

zadnej polovici dvora, ani si nevšímajúc pánov, mladých pánov, ktorí hrajú o jeho opraty, o jedinú rozpomienku na staré dobré časy, ktoré nechal na samý posledok, od ktorých sa povčul nevedel odlúčiť. Oproti nemu sedí jedon mladý človek, podnotár, ktorý včul prišiel do dediny; on si ešte etí v mladom pánovi Pavlovi syna Ludvika Dubravaiho, v stolici veľký zástoj vedúceho a hanebnivo, ale tam sedí a počúva mutné rozpomienky mladého pána Pavla.

— Ty si ma vtedy neznal. Nebol som taký pán, ako tito, — hovoril mladý pán Pavel, pričom hrdo ukázal na kolkujúcu sa spoločnosť. — Ozaj, ktorý vyhrá moje opraty? Hm! Nie sú tie do jakejkoľvek ruky... Ty, Palko, braj tú, tú: «Načo že je láska na svete...» Či si ty videl dakedy Marienku Čičman? Teda vtedy si ani nevidel dievča, ty perohryz, ty... Aj tie opraty som len preňu kúpil. Ale kone, kone! To byly kone, Burko a Cifra. No, ani Pejko a Tátoš nebol pes. Keď som sa ja pohnul na tejto štvorke, vietor len tak dychčal za mnou. Hovorím, že pre ňu som kúpil žlté opraty. Jednúc to povedala: Nuž či vy nemáte žlté opraty. Už ich má aj Štefko Sucháň. Len to je panské! Na druhý deň aj ja som už mal žlté opraty, tie síce mnoho nestály. Nuž či by som nebol kúpil svet, keď ona povie. Zostal som vážnom, bláznom, psom tohoto dievčata, všade som ho nasledoval, ako tóna. Išli s ňou do Trenčína na bál, išiel som za ňou, ešte som aj kone vzal so sebou, síce tam... čo ty vieš, čo sú v Trenčíne štyri kone?! Ty, Palko! «Keď si vedela, žeš ma neľúbila...» Nech ho Boh potrese, to dievča ma neľúbilo. Len v rezerve som bol. Na vidomoči mi ju odňal jakýsi fitfirít, ešte nemal ani fúzy, ale vedel pekne hovoriť, aby pes zožral jeho pečenu. Keby bol mal aspoň kone!

— Nech žije! Nech žije! Koza vyhrala opraty!

Podnotár bojzljivo kývnul Pavlovi, pýtajúce sa:

— Či čuješ?

— Počul som! Vedel som! Vedel! Oh, však je to dobré, však je to veľkolepé! — pričom sa začal smiať z celej duše.

O chvíľu zase začal:

— Jaj, však je to dobré, však je to dobré! Nuž a ty sa nesmeješ? Tá koza, tá koza!

Ledva vedel stáť na nohách, tackajúc sa, spravil niekoľko krokov ku kolkárni. Páni, mladí páni mrzute sa dišputovali o tom. Veď mohli myslieť, že koza vyhrá, ale predsa posmech, načo sú tomu žlté opraty? A vôbec jakejkoľvek opraty.

— Dá si ich na svoje kozlatá, — robil posmechy mladý pán Pavel, — a tak pôjde na jarmok.

Cibik sa pyšne vyrovnal, hovoriac:

— Prosím, prosím. Nech ma neuráža mladý pán. Radšej sa hanbite, že ste sem prišiel.

Mladý pán zreval, jako ranený zver. Odrazu vytrezve, zatnúc ruku v päšť, skočil na chudáka kozu, ktorého zas hneď smelosť opustila.

— Zabijem Ťa, koza! — kričal mladý pán Palko. — Či vieš, čo ma sem priviedlo?

Všetci si stali medzi nich, aby sa niečo nestalo. Chvejúceho sa Cibika odtisli nazpäť, mladého pána Pavla ale pekne tišili.

— Maj rozum, Palko. Poď nazpäť ku stolu. Zapime si. Vypomstíme sa na žltých opratách.

— Nie, nie! Zatiaľ nie, kým tie opraty nezloží. Kým ich nedá nazpäť!

Chyťal sa vačku, ale vo veľkom rozčulení nenašiel tobolku. Ani ju nemohol najst. Dávno to bolo, keď nosil pri sebe tobolku.

— Vymením ich, vymením!

Páni hľadeli jedon na druhého, lutujúc ho, usmievali sa.

— Ej, keď ešte raz...

To chcel povedať, keď by ešte raz mohol byť bohatý. Len na jednu minútu.

Medzi týmto Laco Brodňan, «najprvší gavalier» v meste, odtiahol na stranu úzkostlivú kozu a urobil s ním jarmok. Potom víťazoslávne opalajúc opratami, zvolal:

— Tu sú, tu sú! Kúpil som ich!

— To je už iné, — hrmel mladý pán Palko, — pre teba budú! Na to nedbám.

Všetci sa usadili okolo stola a od radosti dohrýzli až stôl a do zeme vbité lavice, že keď už Boh tak nariadil a chudák Palko musel potiaľto prísť, predsa len opravdový slachťic dostal do rúk žlté opraty. Len Laco Brodňan neostal medzi nimi, nemal už pomeškania, lež hneď utekal domov so žltými opratami. Ostatní ale ani veľmi nesarali sa o neho, lebo za chvíľu stôl bol plný fliaš vínom naplnených, Palko ale hral: «Keď si vedela, že ma neľúbiš...» Ale odrazu jako by sa na cimbele všetky struny boly potrhaly, tak silne a ostro plieskalo čosi tam von na ulici. Všetci sa zdesili a hľadeli von. Plieskanie nasledovalo rýchle letenie koča a za malý okamih už cváľal popred krčmu jedon ľahký žltý koč, pred ním štyri ohnivé paripy, na ktorých bolo vidno žlté opraty.

— No, hľa, Laco Brodňan! Už položil žlté opraty! Ej, ale sa len ponáhlal! — vykrikovali sem-tam.

Ale Laco Brodňan nič nepočul, len s jedným okom blisknul do krčmy na dvor, potom zpusťil bič, otočil ho v povetří a ináč tichá ulica len sa tak ozývala od rýchleho behu kočiara.

Mladý pán Palko opovržene mával s rukou. Potom ale zachrýpnutým hlasom volal za letiacim Lacom Brodňanom:

— Nie tak rýchlo, Lacko! Aj pomalšie prídeš tam, kde som ja prišiel...

Potom ešte raz zopakoval tie isté slová, ale len ticho, sám pre seba:

— Kde som ja prišiel...

Po vypovedaní týchto slov veľkým žiaľom naplnilo sa srdce jeho, takže naklonil hlavu na stôl a plakal, horko plakal.

Jožinka.

CHÝRNIK.

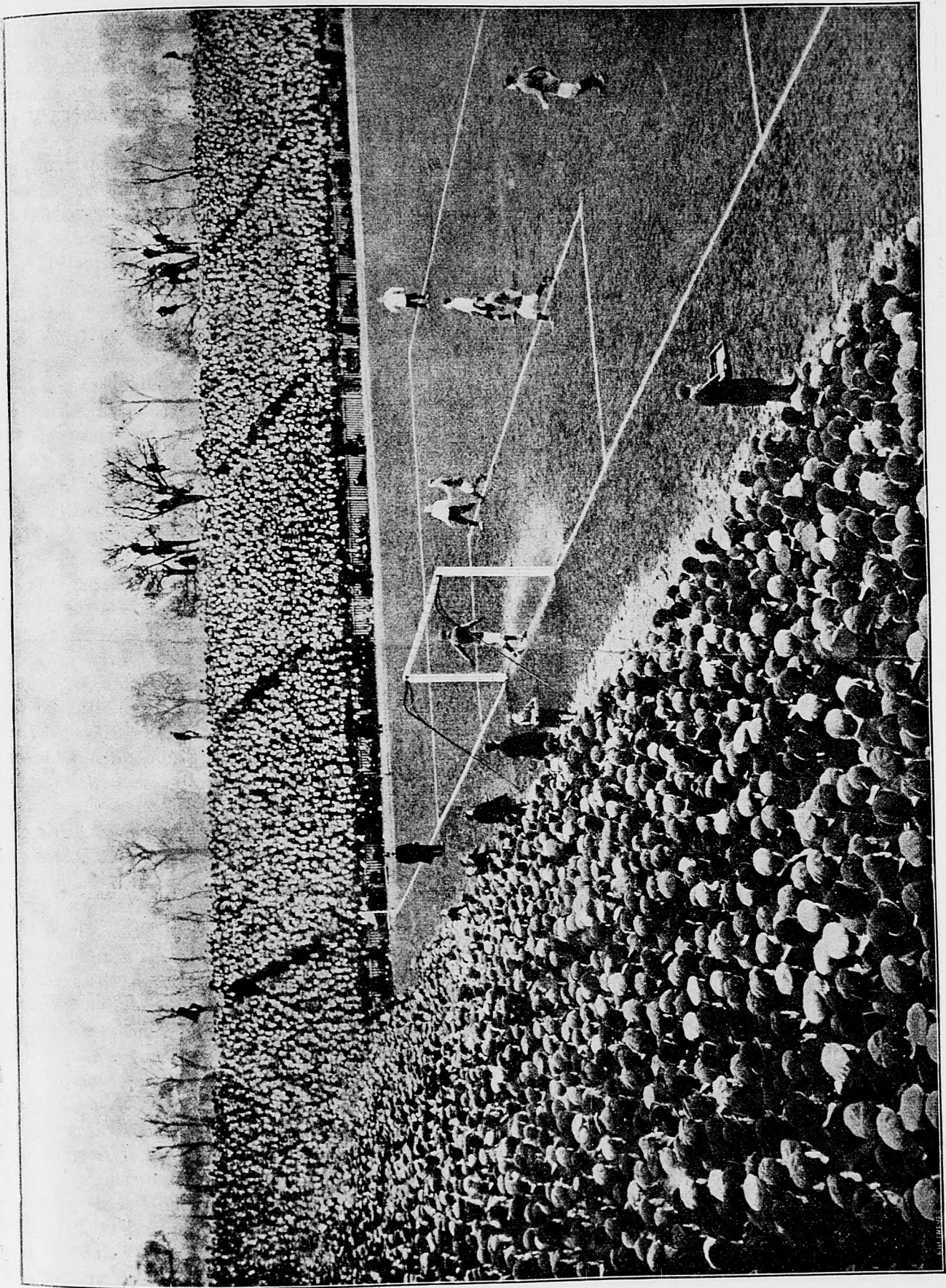
Kráľ v Išli. Jeho veličenstvo kráľ pri najkrajšom počasí letuje v Išli. Že sa dobre citi, toho znakom je aj to, že i na poľovku chodí. Minule zastrelil jeho veličenstvo dvoch jeleňov. Štátne záležitosti vybavuje jeho veličanstvo kráľ každý deň priam tak riadne, ako vo Viedni.

Veľkodušné dary. Na kostol obce Breza (stolica Árva) obetovali veľkodušne: Ján Molnár 20 korún, Jozef Farkas 5 korún, Edmund Beniczky 5 korún, Karol Hencz 2 koruny, Franc Buzáth 3 koruny, Štefan Tálos 2 koruny, Otto Förster 3 koruny, Pavel Kovács 2 koruny, Emil Gyuriss 5 korún, Mariska Bulla, Tóni Bulla Bélu Csitáryho stolová spoločnosť 30 korún, Béla Csitáry 23 korún. Súhrnom 100 korún. Za prítomné milodary v mene chudobných občanov vrúcne ďakuje a o ďalšie milodary s náležitou úctou prosí Ondrej Csizmár, farár v Lokci.

Jubiläum. Organista-učiteľ z Ledniczróna (stolica trenčianska) Ján Zsittvay dňa 28. júna slávil 40-ročné jubiläum svojho účinkovania. Z tejto príležitosti nitriansky biskup Imrich Bende poslal jubilantovi nasledovný prípis: «Dozvedel som sa, že dňa 28. júna slávite 40. výročitý deň toho, čo ste vstúpili na dráhu organistu a učiteľa. Keď vám z tejto príležitosti za pracovitost vyvinutú na hrudistej, ale úctyhodnej dráhe ľudovej výučby, — hlavne na území mojej diecézy, — vvslovujem svoje arcipastierske uznanie, na vaše ďalšie účinkovanie želajúc hojnú milosť Božiu, udelujem vám svoje biskupské požehnanie». V spomenutý deň predseda tunajšej školskej stolice veľk. pán dekan, tit. kanonik Michal Szlanyinka v prítomnosti školskej stolice peknoú rečou odovzdal listinu jubilantovi, ktorý vo svojich poďakujúcich slovách vyslovil tú túžbu, žeby ešte ďalej rád účinkoval na chválu Božiu, v prospech vlasti a za dobrobyt nášho ľudu.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie dňa 30. júna v biskupskej kaplnke mladšieho brata svojho Eugena, tajomníka biskupských statkov sosošánil so slečnou Margaretou Hornyay, dcérou sudcu kráľovskej tabule košickej Edmunda Hornyay-ho. Po svadobnom požehnaní cirkevnom držal osvietený pán biskup ku mladoženichom krásnu reč, ktorou všetci prítomní až ku slzám pohnutí boli. Pri sobáši assistovalo dvorné duchovenstvo a farár z Hejeze. Od večera toho dňa osvietený pán biskup cez tri dni bral účasť na kňazských exercíciach, pri ktorých nábožné úvahy držal chýrny jezuita P. Ludvik Tomcsányi. Po tomto duchovnom posilnení

Krestania kupujte len u krestanov!

Telocvičné zápasy budapeštianskej školskej mládeže.

om
je
eli-
eho
vo

ica
Jo-
rol
los
ko-
alla
Si-
ilo-
a o
ár,

lica
čné
an-
vný
40.
u a
vy-
vý-
jem
anie
bi-
tu-
Mi-
nou
po-
alej
za

pán
Li-
ta-
Mar-
koši-
nani
zení-
zám
ven-
tený
erci-
zuita
není

odcestoval osvietený pán biskup do Budapešti na kate-
tický kurzus, kde držal prednášku o katolíckej výchove
mládeže. — V ženskej gazdovskej škole katolíckej mni-
šiek Ursuliniiek vydržiavané boly tieto dni záverečné
zkúšky. Pri predmetoch náboženstva ako biskupský
splnomvnený dejstvoval dr. gróf Hadrian Csáky, notár
biskupský a s odpoveďami žiáčiek bol veľmi spokojný. —
Barnabáš Tost, biskupský ceremoniar, na navštívenie
Panny Marie účasť bral vo veľkom odpuste na hore Le-
vočskej. Bolo tam veľa národu aj z košických strán.
Navrátiac sa domov držal dňa 1. júla utešenú kázeň v
sídelnom chráme za prítomnosti na viacej tisíc shro-
mažených veriacich. — Milosrdné a dobrotivé panie
katolíckeho zmýšľania, akých nikde nechýba, vo svia-
tok svätých apoštolov Petra a Pavla, po jednotlivých
chrámoch sriadily sbierku pre svätého otca z príleži-
tosti jeho jubiläuma, na podporu sv. misií medzi di-
vými a pohanskými národami. — Za kaplánov prelo-
žení sú: Jozef Répászky zo Szepsi do Szántó, Emil
Egner z Léh do Szepsi, Ondrej Osztrovics zo Szántó
do Léh, Rudolf Zabavszky z Radvány do Lebes-Bánya.

Chýry zo Spiša. V Malej Lomnici dňa 24. júna
medzi stínaním jeden strom 78 ročného Jakuba To-
maskó zabil. — V Novej Vsi štyriročný chlapec robo-
tníka Moravetzkyho pri bavení sa do mlynskeho potoka
spadnul a tam sa utopil. — V Spišskej Belej istá Ma-
ria Mandel svoje novonarodené dieťa zadusila. Bezbo-
žnú matku už zatkli. — V Šmeksi bolo do 21. júna
1014 hostí v Tátralomnici do 11. júna 33 a v Tátra-
széplaku do 6. júna 253. — V lese obce Alsó-Szlo-
vinka dňa 22. júna sa medzi stínaním dreva jeden strom
na robotníka Vazula Sztraka zvalil a chudák tak ťažké
rany utrpel, že ešte toho istého dňa zomrel. — Staro-
veská urbárska obec kúpila z bývalého grécko-katolíckeho
biskupského majetku šlógy za 8400 korún. —
V Slovenskej Vsi zhorel celý mlyn Zaszkov aj so vše-
tkým izbenným náradím. Škoda obnáša asi 15 tisíc ko-
rún. — V Starej Vsi nedávne 16 ročná slúžka židov-
ského kupca Fuchsa kradla v jeho sklepe všeliaké veci.
začo ju zaraz zatkli. V žalári sa ale veľmi zle cítila a
chcela ujsť. Probovala vynsť cez mreže obloka, s pol-
telom sa jej už aj podarilo prepchať, ale potom nemo-
hla ani napred, ani nazad. V tej smrteľnej úzkosti za-
čala kričať, ľudia sa zbehli a pomocou prepílenia mriež
ju vyslobodili. Nech sa to v noci stane, keď by ju ni-
kto nebol počul, zaiste zahynie v tom strašnom kle-
pci. — Minulého týždňa bol veľmi chladný čas, dňa 30.
júna v noci bol aj malý mráz, ale chvala Bohu, nikde
nezbadať, žeby bol dačo škodil, aj dážďa sme mali pri-
moc. Bože daj nám teraz slnka teplého.

Zriedkavý prírodný zjav. V Kecskeméte v stredu
1. júla v noci o 2. hodine na blankyťe objavila sa žltó-
červená žiara, ktorá rozširovala utešené svetlo. Zried-
kavý zjav trval až do rána. Vo štvrtok 2. júla ráno o
9. hodine pocítili slabučké zemetrasenie. Podobný prí-
rodný zjav videli minulý týždeň v stredu v noci za krá-
tky čas aj nad vrchami v Budíne.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Dr. Július Walter ostrí-
honský praelát, opát-kanonik ministrom výučby vyslaný
bol pred záverečnými zkúškami na katolícku kráľovskú
gymnázium, aby sa presvedčil a ministerstvu zprávu po-
dal o tom, s akým výsledkom tam prednášajú latinskú
reč. Ku maturitným zkúškam na gymnázium kráľ. ka-
tolícke ako ministeriálny kommissár poslaný bol chýrny
učenec jezuita P. Ludvik Tomcsányi, ktorého si žiaci
tak obľúbili, že pri jeho odchode slávnostne sa s ním
rozlúčili a za veľkú lásku a dobročinnosť, akú im počas
jeho obcovania s nimi preukázal, verejne sa mu poďa-
kovali. — Letné shromaždenie svoje vydržiavala stolica
dňa 25. júna, na ktorom sa ale málo, len asi 30 vý-
bornikov súčastnilo. Medzi 55 predmetami pojednávania
vzbudily len dva väčšiu pozornosť, asice ustálenie pla-
tov mestských úradníkov a voľba notára v obci Kúke-
mezó. Dľa štvrtročnej zprávy župana od 1. marca do
konca mája vydaly vrchnosti 147 cestovných passov do
Ameriky, kdežto lanskeho roku v tomto období vysta-
vily 984, teda toho roku o 839 menej za ten istý čas
ako vlni. Na assentírku malo sa z celej stolice 5712
vojopovinných mladíkov dostaviť a dostavilo sa ich len
1651, z ktorých vzali za vojakov 207. Z 5712 vojopo-
vinných mladíkov chybovalo pri assentírke 4061, ktorí
zdržujú sa v Amerike. Je to vôbec smutná vec, doma
sú len slabí chlapi, starcovia, ženy a nedospelá mládež,
tí vybavujú poľné práce, kopú, orú, kosia, žnú ako
vládu, kým dospelí mladíci ako teraz v Amerike zahá-
lajú, alebo jestli najdu prácu, tam gavalierujú. Stoličný
výbor medzi iným prijal návrh stolice ostríhomskej, aby
usporiadanie záležitostí chudobných zoštatnené bolo. Je
to veľmi potrebné, nadovšetko z toho ohľadu, bo by s
tým obecnosť oslobodená bolo od všeliakých dotiera-
vých vandrovníkov a českých turistov, totižto žobrakov.
Sárosbogdány. Na tunajšiu štátnu školu požičala stolica
z kultúrneho fondu 10.000 korún, tejže škole dala sto-
lica raz 20.000 korún požičku. — *Galbató.* Tunajšia obec
preložil chce jarmoky na iné termíny, k čomu stolica
privolila a návrh v tom zmysle predložil ministerstvu
obchodu.

Na šibenicu odsúdený vrah. Miroslava Syčinského,
ktorý zavraždil haličského miestodržiteľa grófa Ondreja
Potockého, porotci jednohlasne uznali za vinného vo
vražde, na čo ho súdna stolica vo Lvove odsúdila na šibe-
nicu. Obranci oznámili proti súdobnému výroku nullitu.

Oslobodený uhorský vystahovalec. Ako z New-
Yorku sdeľujú, dňa 27. júna skončili pojednávania tre-
stnej pravoty uhorského vystahovalca Jána Kneippa,
ktorý svojho švagra Štefana Varsku dňa 3. marca za-
vraždil. Porotci vyriekli, že Kneipp zo sebaobranu spá-
chal vraždu a preto súd Kneippa oslobodil.

Žandár a vlamač pod vlakom. Úzasný prípad sa
udal v meste Asch. Na tamojšom nádraží vo štvrtok
dňa 2. júla ráno chcel uvrznúť jeden vlamač, menom
Stögel. Jeden žandár bežal za ním a ako prenasledoval
vlamača medzi kolajnicami, jeden jachajúci vlak pre-
šiel cez nich a ich zadlávil.

Obrovské klamstvo. Istý prefikáný šudier asi o 180.000 korún oškodil obyvateľstvo ohcí Abádszálók, Tisza-Derzs, Tisza-Bura a Kunhegyes (stol. Jász-Nagykun-Szolnok), privedúc na žobrácku palicu viac sto zámožných rodín. Šudier sa volá Július Flamm. Býval v obci Abádszálók a kupoval plodiny. Flamm bez stopy zmizol. Minulé dni býval ešte v Budapešti, v hoteli «Rémi», ale sa zaiste dozvedel, že proti nemu zaviedli trestné pokračovanie a ušiel na neznáme miesto. Flamm svoje klamstvá páchal tak, že od svojich dlžníkov vzal tri zmenky a všetky tri speňažil. Kráľovský fiškálát v Szolnoku nariadil majetok ušlého Flamma sekvestrovať a šudiera po celej krajine kurrentovať.

Krvou podpísaný testament. Z Pittsburgu oznamujú, že tamojší obchodník John Schmidt pre nešťastnú lásku spáchal samovraždu. Strelil si do prs; na výstrel sbehlí sa Iudia, medzi ktorými bol aj jeden priateľ samovraha, ktorý sa spýtal zomierajúceho, či nemá nejakú žiadosť. «Ba mám — chrčal Schmidt. — Všetko nechávam mojej matke». Týchto pár slov priateľ samovraha napochytre napísal na papier a podal ho samovrahovi, aby ho podpísal. Schmidt ale už nemal toľko sily, žeby bol mohol perom podpísať svoje meno. Namočil prst do teplej krvi, ktorá sa mu liala z rany a takto sa podpísal. Potom vzdychol a skončil.

Striekačkou potlačená vzbura väzňov. Z Brestu (Francúzska) sdeľujú, že dvanásť väzňov tamojšieho vojenského väzenia minulý týždeň v stredu sa vzbúrilo. Väzni sa zavreli do svojich ciell, robili strašný krik a spievali revolučné piesne. Väzňov ani peknými slovami, ani vyhrázkami nevedeli utíšiť. Nato doniesli veľkú striekačku a striekali vodu do ciell. Väzni sa len vtedy utíšili, keď už po krk sedeli vo vode. Vzbúrencov hneď potrestali a piatich z nich z trestu preložila do severoafriického pluku.

Mráz a sňah v júli. V noci dňa 1. júla v chotári obci Sernye a Derczen (stolica beregská) mrzlo. Mráz menovite v kukurici a zahradných siatinách narobil veľa škody. Na Horniakoch kde tu aj sňah padal. — Vo sviatok Petra a Pavla na okolí obci Borsa a Vissó v Máramaróši na hoľach napadlo na 20 centimetrov sňahu. Teplomer ukazoval 2 stupne zimy. — Dňa 2. júla ráno v obci Kőrösmező (stolica Máramaros) bol silný mráz; slabšie zahradné siatiny zamrzly. Na okolí Kőrösmezőva, kde dovedna za tri mesiace v roku býva teplejšie počasie, tohoto roku nebude žiadnej úrody. Následkom dňa 2. júla nastavšieho mrazu aj vňat zemiacov zamrzla.

Obrovský požiar. V obci Naszvad (stolica komárňanská) minulé dni pustošil obrovský požiar. Zhorelo 339 domov spolu s bočnými stavami. Požiaru padol v obeť aj jeden ľudský život a dvaja ľudia boli ranení. Škoda činí asi 270 000 korún. V prospech vyhorelcov v stolici zaviedli sbierku a už dosiaľ nasbierala sa značná summa peňazi, zato ale bieda obyvateľov je ešte vždy veľká, lebo asi sto rodín nenie si vstave znova vystaviť svoj zhorený dom.

Požiar. V Ružomberku (lipt. stol.) dňa 24. júna v budove tamojšej úverkovej banky z neznámej príčiny povstal oheň, ktorý susedným zväčša šindlom krytým domom hrozil veľkým nebezpečím, pretože dul veľký víchor. Hasičom, menovite vycvičenej a šikovnej expositúre ružomerskej cellulosovej a papierovej fabriky, ktorá prvá prišla ku horiacej budove, podarilo sa oheň po ťažkej práci lokalizovať. Škoda činí asi 35.000 korún, ktorá sa ale z poistenia vynahradí.

HOSPODÁRSTVO.

Maštalný a umelý trus.

(Pokračovanie.)

Aký trus máme upotrebiť?

Taký, ktorý dá rastlinám takej živnosti, akú potrebujú. Lenže trusy, s ktorými zem popravujeme, neobsahujú vždy v sebe tieto živnosti v jednakej miere. Po mnohých próbach učenci prišli na to, že pod ktorú rastlinu s akým trusom treba hnojiť. Nech si ale nikto nemyslí, že jak lekár predpíše liek chorému, tak aj zemi možno predpísať ten trus a jeho mieru, od ktorého rastliny najlepšiu úrodu dajú. Veď lekár povypytuje sa nemocného čo a kde ho bolí a predsa koľko razy nadarmo predpíše liek. Zem nehovorí, a tak gazda dvojnásobne musí dávať pozor, skúmať a všemožné próby robiť so zemou.

Potravy rastlín sú dvojaké: ústrojné a neústrojné. Ústrojné pôvod majú od tých osôb a vecí, ktoré volakedy žily. Neústrojné pochádzajú z hotových nerostných hmôt. Teda ľudské výkaly, trus zvierat, mäso, krv, kosti, srst, slama, listie a iné veci tvoria ústrojný trus. Vápno, popol, gyps sú neústrojné, nerostné trusy,

Tie potravy, na ktoré hospodárske rastliny v prvom rade majú potrebu, sú nasledujúce: nitrogen, káli, vápno a fosfor. Tieto my s úrodou vyberieme zo zeme. Že kukurica, pšenica, raž a iné poľnohospodárske rastliny v takej miere umenšujú zo zeme káli, fosfor, nitrogen a vápno, to učenci iste vedia vyrátať. Aj to je dokázané skrze vedu, že daktoré rastliny aj z povetria berú do seba nitrogen, na príklad: bôb, fazuľa, hrach, šušovica, lucerna a iné.

Nitrogenový trus veľa nitrogenu v sebe obsahuje. Takýto na tej zemi upotrebia, kde v prvom rade nitrogen chcú dať pod rastliny v takej podobe, aby ho ony ľahko vytiahli mohli koreňami.

Maštalný trus obsahuje v sebe rozličné potravy v menšej alebo vo väčšej miere. Káli, fosfor, nitrogen, trus vyhotovujú vo fabrikách, preto sú ony umelecke trusy. Medzi všetkými hnojmi najdôležitejší je pre hospodára maštalný trus. A aby hospodár mal vždy na-

dostať maštalného trusu, mimo krmu potrebu má na také domáce zvieratá, ktorých výkaly súce sú k zhotoveniu maštalného trusu. Tak veru, gazdíčkovia, sami si musíte zhotoviť hnoj, ktorým potom môžete zúrodniť vaše zeme.

Najcennejšia čiastka trusu je moč zvierat, lebo obsahuje v sebe vo veľkej miere potravy rastlín. Stelivo (slama, listie, piliny) zväčša k tomu slúžia, aby moč zachytily, samé v sebe jako potrava pre rastliny málo čo stoja.

Ku povážaniu upotrebuje kravský, ovčí, koňský a sviňský trus. Kravský je mokrastý, preto požaduje on hodne steliva, aby sa riedke čiastky spolu udržaly. Kravský trus je najlepšie rozšírený a dá sa skoro na všetkých zemiach upotrebiť. Ovčí trus je suchý, teda málo steliva žiada. Na rastliny chytro a silne účinkuje, pretože radno z neho naraz mnoho upotrebiť. Na piesočnatej pôde len vtedy je radno s ovčím trusom poväzť, keď už úplne dozrel, aj vtedy len z núdze alebo so sviňským trusom pomiešano. Veľmi dobre účinkuje na chladnú hlinačku. Na vápenistú zem nenie súci, lebo tá i tak je teplá.

Koňský trus je suchý, preto málo steliva požaduje. Súci je do parenísk a na hlinačku. Keď sa primieša k nemu kravský, najmä ale sviňský trus, možno ho aj na kyprejšej zemi upotrebiť.

Sviňský trus je veľmi mokrý, a pretože poďen nepodstiľajú, preto je chladný. Hospodári pohrdajú s týmto trusom, čo je ale škoda. Je pravda, že je chladný, lenže práve pre túto vlastnosť je na mnohých pôdach neoceniteľný. Nech hospodári dobre podstiľajú pod ošpané, tak trus jejich potom skoro toľko bude hoden, čo aj kravský.

Nie každého zvierata trus je jednakej hodnoty. Čím lepšiu a vyberanejšiu krmu dostane dobytok, tým je jeho trus hodnejší. Letný lepší je, ako zimný trus. Trus drúbeže je výborný a pretože je horúci, chytro účinkuje. Najcennejšie sú ľudské výkaly. Človek požíva rozdielne pokrmy a tak aj v jeho výkaloch nachodia sa najrozdielnejšie pokrmy pre rastliny. Škoda že hnoj z ľudských výkalov povstávajúci ešte aj včul hnuší sa hospodárom, kdežto vo Francúzsku, v Belgicku a v Anglicku kupčia s ním tak, ako aj s obilím. V novšej dobe už aj u nás ho počínajú cenit mnohí gazdovia a nie na škodu. Štastlivý hospodár, ktorý sa na to dá. Vysmiať ale toho, ktorý tvrdí, že na úrode, ktorú dala ľudskými výkalmi popravená zem, cítiť smrad tohože výkalu. Rastlina, krmiac sa s hoc akým trusom, celkom prepracuje svoj pokrm. Nuž či cítiť na chlebe, alebo na kukuričnej kaši zápach kravského trusu? Je pravda, že trus nenie nádherný článok, nuž ale keď sa nám maštalný trus nehnuší, nemusíme zapchávať nos ani pred ľudskými výkalmi. Ľudské výkaly zmiešajme s pilinami, so zemou, alebo s pieskom a keď takýto trus dozrel, vyvezme ho na roľu. Najlepšie by bolo do záchodu sypať tie látky, s ktorými ľudské výkaly miešať chceme.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Od Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Bývam v obci, v ktorej blahobyť a obecné dobro by prekvitali mohly, jako stromy v máji. Meno tej obce neudávam, lebo nechcem, aby široký svet o nás vedel. Avšak tí, ktorí čítajú u nás «Krešťana», budú vedieť, že je to naša obec.

Keď si túto obec bližšie obzreme, vidíme, že je na dobrom mieste stavaná, má chotár rovný, úrody bývajú obstojné, má svoj katolícky chrám Boží, faru, školu a potom dve svojské krčmy, ktoré ale neprinášajú žiadon úžitok; ó bárs by ani jedna nebola.

Ľud tejto obce je dost usilovný, dost striezlivý, ale žiaľbohu najdu sa i korheli, ktorí — najmä keď sa pije za obecné peniaze — nedbali by, keby tá pálenka snád až potokom tiekla. Je to veľká chyba našich občanov, že nevedia nahliadnuť, že to časté pitie za obecné peniaze je naša hmotná záhuba. Nemôžeme sa dožiť takého úradu, čo by to vedel odopreť a tie peniaze radšej odkladať na obecné potreby, alebo na okrášlenie chrámu Božieho.

Za rychtára naši ľudia nechcú človeka, aby som sa správne vyslovil, od nosa ďalej hľadiaceho, len hocakého hlupáka, len aby vládnuť veľkým majetkom, lebo poznamenat musím, že u nás rozhodne majetok a dľa toho kandidujú rychtára zo strany občanov.

Práve terajší urad je tiež taký aspoň v mojich očiach, a potom taký predstavený len aby vedel mnoho trepať papulou a druhého dobre znosiť, vtedy je múdry, ale jedno porekadlo znie, že: «Mnoho rečí, má v sebe mnoho podlosti». Takto hľa sme už trocha obznámení s predstavenstvom našej obce.

Jako som na začiatku spomenul, že by v našej obci blahobyť a obecné dobro prekvitali mohly, pri takomto predstavenstve to nenie možné. Ale nielen výlučne v samom predstavenstve väzí tá chyba, lež aj v obyvateľstve obce, lebo bárs by sa snád aj u predstavenstva našla i dobrá myšlienka, obecnosť to prekazi a je z toho všetkého nič.

Potom medzi obyvateľstvom je u nás tá preveličná chyba, že naši ľudia, až na malé výnimky, veľmi hnusne zneuctujú nášho pána farára a povinnej úcty mu nepreukazujú. A toto je tá chyba u nás, pre ktorú nás Pán Boh tresce a to náležite, lebo nespočívajú požehnanie Božie na správe obecnej, a preto máme toľký

neporiadok, toľkú dlžobu, toľký neosoh a vôbec celé obecné nešťastie, lebo si nectíme kňaza, sluhu Božieho a v ňom samého Krista Pána.

Lebo to je raz darmo, kde sa kňaz katolícky nectí a všeliakým spôsobom zneuctieva, tam Pán Boh svoje požehnanie neudeluje, to vieme a vidíme z každodenného života. Všade sa naši ľudia ponosujú na nášho duchovného otca, že je taký a nie inakší, ale to si nepomyslia, že ten otec, ktorý má nezdarné deti, nenie ku nim tak láskavý, jako keby boli podarené a ctily si ho. Vytýkajú mu, že je Maďar a preto že s nami zle nakladá a že má tú a tú chybu, ale ja znám aj kňaza Slováka a znajú ho dobre aj naši občania, dobrého človeka a ktorý tiež tú istú chybu má, ale na toho naši ľudia nevedia ničoho povedať. A preto darmo sa nadáva aj v zlých novinách kňazom vlasteneckého smýšľania, že sú takí a takí, keď sú takí aj kňazi Slováci a vôbec národnostného smýšľania.

Máme aj nového pána učiteľa-organistu, mladého a veľmi dobrého človeka, ktorý sa tiež všemožne stará o obecné dobro a vynasnažuje sa s napnutím svojich mladých síl duševných ten obecný blahobyť napomáhať, a hľa, za to si utŕži posmech, nádavky a všeliaké pomlavy. Keď by chcel niečo v obci uviesť, na to nenie peňazí, to mu naši ľudia hneď povedia, že chce len chudobu zdierať, že sú chudobní, to je škoda, ale koľko obecných peňazí sa vyháďže za tú prekliatu pijatiku, na tom sa nikto nepozastaví a to sa nikomu nezazlieva, to nikoho nebolí, že sa naraz aj 20 korún, alebo aj viac prepíše. Tak je to hľa s nami v našej obci.

Mali sme u nás aj sv. missie a s tým je u nás založený aj spolok kresťanskej strizlivosti, ktorý má už aj početných údov, ale či zachovávajú to, čo slávnostne prisľúbili v chráme Božom pred Bohom a pred svetom?

Založená je u nás aj Katolícka Jednota, ktorá má tiež mnoho členov, ale z našich predstavených polovica je nie zapísaná v Jednote, bcja sa, žeby prišli o svoj majetok, keby jednu korunu zaplatili na cieľ katolícky. Teda vidíme, jakí sú to katolíci. Socialisti sú zväčša len robotníci. Tí ale aké ohromné peniaze platia ročite, každý úd vyše 100 zlatých, a predsa platia, a ponač platia, sú následkom toho sjednotení v jedon celok, a preto sú aj k povšimnutiu až u samej vlády. Prečo tí teda neutvorili si ten jejich spolok bez peňazí a to tak veľkých? Preto, že každý podnik vyžaduje obeť a obeť vyžaduje nadovšetko Katolícka Jednota, lebo vidíme čo sa deje už s našou sv. vierou. Mnohi sú takí, že majú z čoho, ale pre svoju tvrdošijnosť nechcú sa stať členami, čo je ovšem veľmi žalostné pre katolicizmus. Ešte sa aj vysmieávajú z tých členov, že či nemajú kde dať tú korunu. Veru by bolo osožnejšie každému tú korunu do Jednoty, jako za bludárske noviny ju zaplatiť.

Ale darmo je, keď môžu a nechcú, to je pred Bohom na nich zapísané. Aspoň nech len neodhovárajú druhých od toho a nech nekazia spoločnosť katolícku.

Ale už bude dosť o tejto našej obci, pre sdelenie širšiemu svetu a ku poučeniu tých, ktorých sa to týka.

Len si už kňaza katolíckeho ctíme, jako sa svedčí, že on má tiež chyby, veď je tiež len človek, jako aj my a nie anjel; keby bol anjel, to by sme sa mali čo čudovať, ale ponač je hriešny človek, tak nie, ba keby sme my boli kňazia, či by sme my boli inakší? Na to nikto nemyslí. A keby sme nemali kňazov a cirkevných učiteľov, čo by bolo z nás, len si to dobre, ale dobre rozmyslime s podopretou o dlaň hlavou, a potom sa presvedčíme, čo je kňaz katolícky.

A potom tú nešťastnú pálenku nepíme, veď sa to dá previesť, len treba chcieť, pravda že to vyžaduje obeť sebazaprenia, ale ináč to neide. Peniaze obecné si radšej na dobro obce obracajme a nie na pijatiku, lebo sa to veru človeku až hnusí, jako poniektorý by len slopal a slopal to pálenčisko, keď s jeho rukou neplatí, bárs sú to aj jeho peniaze,

S Bohom.

Jedon z mnohých.

Z Odsekaloviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Je to podivnou vecou, keď vlk sa oblečie do ovčej kože. A veď tak spravili prenuohí liberáli, títo hrdinovia násilia, keď sa obliekli do ovčieho rúcha ústavnej strany. Teraz na oko hrešia na tú starú liberálnu stranu hnusnú; lenže kto vie, či by sa zas nenechali zapria-hnuť do jej voza, keby sa navrátilo jej panovanie. Je isté zviera, ktorého koža fluoreskuje, čili všeliako premieňa barvu. Takej prírody boli aj tí starí liberálni kulifaji; takú barvu ukazovali a ukazujú, jakú od nich ich chlebiček, zisk a vrchnosť žiada. Predsa sme my ľudia len dôslednejší a poriadnejší ľudia. My sme boli za starej doby chvalitební ľudia a i dnes sme nimi zostali, a keby i sám Turek alebo Rus sem prišiel panovať, ani vtedy by sme neprehodili svoj terajší kepie-nek, lež i vtedy by sme boli poriadni, vlasti verní a viere oddaní ľudia. Veru žiaden ľudák nenie chudák, lebo má svoje poriadne presvedčenie.

S Bohom!

Ján Megech, bývalý sirotský.

Z Prašic.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Jedon židko habol čiernou nesvedomitostou do statočnosti poriadneho ľudáka pána Vilhelma Vragassy. Ale zle pochodil, lebo musel 120 korún platiť v Tepolčanoch u kráľovského súdu. Náš pán farár tučnie o dušu, čím viac pracuje, tým mu to viacej ide na úžitok. Ináč nevieme, jako bude jednať pri najbližšej voľbe. Máme úfnosť, že verný zostane práporu poriadneho ľudáctva. Náš ľud je dobrého smýšľania, len keby mal vodcov. Čo je stádo, keď nenie ustavične na dobrú pašu napravané, to sú veriaci, keď im nikto ustavične neopätuje

kedy čo majú robiť. Úfame, že aj u nás bude kedysi sviatok deň Jednoty Katolíckeho Ludu. Naša obec je dosť veľká a pekná, len keby sme viac rolí mali. Nuž ale preto sme nenie nespokojní, lebo vieme: mnoho bolo, minulo sa, málo bolo, vyžilo sa.

Ján P., statočný ľudák.

Z Lančiara.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

My bývame medzi Vrbovým a Chlebnicou, neďaleko Lopašova, kde účinkuje čo dekan-farár herský ľudák a široko-ďaleko známy spolkár Ferdinand Šándorfi. Naša fara pozostáva z troch malých dedín. Kostol máme na veľkom brehu. Náš pán farár Alojz Behúnek je už starý človek. On nás už ani neopustí. Má on obratné pero v slovenskom jazyku. Ľudová strana u nás dosť slabo stojí; nenie takého človeka, čo by sa o ňu beďlive staral. Spolok tu nemáme žiadon; no nenie to ani div, lebo však sme roztratení; domy tak riedko stoja, jako by im v zime, v lete teplo bolo. Politické pohyby tu veľmi slabé bývajú; mnohí z našich občanov sa tešia, že dýchať môžu.

S Bohom!

Jozef Nedelák, hofer.

Zo Šuránky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Je to pekná vec, keď medzi pánmi jednej obce taká svornosť panuje, jako u nás. Sú tu dvaja statkári, ktorí ani bratia, tak sa dobre snášajú s pánom farárom Fraňom Konyakovszky.

Z politického ohľadu sme tu všetci poriadni ľudáci, tu ani jeden roľník nenie judáskym zradcom kresťanskej ľudovej zástavy.

Chotár máme neškodný. Role dobre obrábame. Na majetku sa zmáhame. Cukrová repa sa tu veľmi ťažká rodí. Lesov tu už skoro nič nenie. Keď len tí ľudia viac bažia za zrnom, nežli za drevom. Máme aj malý potok, do ktorého v lete zo studní musíme vodu ťahať, chceme-li, aby nebol suchý. S Bohom!

Roľník.

Krajinská jubilárna púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdôstojnejšieho pána dr. Júliusa Városyho, arcibiskupa kalošského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza výbor z 12 duchovných pozostávajúci. — Ceny s prvotriednym zaopatrením cez 8 dní: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne poslúži Franc Fehér, farár. Ebed, stolica ostrihomska. — Zarovnak krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 30. augusta z Budapešti ku marianskej processii do Lourdesu a s tým v spojení do Rimu na

jubiläum sv. otca. — Ceny zúčastnenia s prvotriednym zaopatrením cez 14 dni: I. trieda 560 kor., II. trieda 450 korún, III. trieda 250 korún. Programmom a vysvetlením ochotne poslúži Štefan Pasztorek, Tököl, stolica Pest.

Jubilárna ľudová púť do Lourdesu. S povolením najvyššej vrchnosti cirkevnej arcibiskupstva vedie prevelebný pán August Sipos, kaplán (Budapest, IX., Bakács tér 13. fara) — Ceny: II. trieda 250 korún, III. trieda 140 korún. Odcestuje sa z Budapešti dňa 30. augusta r. 1908. Príhlasy sa prijímajú do 15. augusta roku 1908. Podrobným programmom poslúži vyš spomenutý vodca púte.

Ľacné mydlo je len dobré čisté mydlo. Najlepším mydlo dorába firma Schicht pod znakom «jeleň». Toto mydlo je spolu najlacnejšie. Včul, keď žijeme v období drahoty, gazdinky zvlášte na to by mali pozor dávať, aby dostaly dobré, čisté mydlo, ináč ešte raz tolko mydla spotrebujú a zhubia si bielizeň. Jedno pomydlenie Schichtovým «jeleň» znaku mydlom, je tolko, ako keď kto s iným obecným mydlom dvakrát pomydlí. Schicht za čistotu jeho «jeleň» znaku mydla ručí 25.000 korunami. Pôvodné je len s menom «Schicht».

Spisy redakcii zaslané.

Ctihod. Leonharda Goffineho kresťansko-katolícka **Poučná kniha**, čili krátky výklad všetkých nedelňých i sviatočných čítaní a evangelií, jako i z nich vyplývajúceho učenia viery a mravov. Dľa 58. vydania od P. Frant. Hattlera, S. J. do slovenčiny usporiadal Jozef Opatovský, farár biskupstva nitrianskeho v Dohnani. Pod tlač upravil Fr. Richard Oswald. S povolením najdôst. ordinariatu ostrihomskeho a nitrianskeho. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave 1908. Cena 7. korún.

Katolícky ľudový Katechismus. Spísal Fraňo Spirago, professor nábožunstva v Trutnove. Z nemeckej pôvodiny preložil Štefan Mišík, kňaz biskupstva spíšského. S povolením cirkevnej vrchnosti. Druhé vydanie. V Trnave. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha). 1907. Prvý diel: *Učenie o viere.* Cena 2 koruny 50 halierov. Druhý diel: *Učenie o mravoch.* Cena 2 kor. 50 hal.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Kríža. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jabloniec) Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jabloniec. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Odkazy redakcie.

P. J. K. M. Tešili sme sa vášmu listu. Prajeme vám stáleho zdravia i ďalej ako aj šťastlivého návratu domov.

Šarkan. Tri Sliache. Netárajte do sveta. Jednota Katolíckeho ľudu sa vás veru nezľakne. Premohla ona už inakších Šarkanov, ako ste vy.

P. K. B. Nemohlo sa uverejniť, bo nebolo miesta.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 8. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tiská K 23'00—24'60, stolnobelehradská K 22'70—24'30, peštianska K 22'80—24'45. banátska K 22'90—24'10. — Raž: prvotriedna K 18.80—19'00, druhotriedna K 18'60 do 18'80. — Jačmeň: prvotriedny K 14'30—14'60, druhotriedny K 13'90—14'30. — Proso: K 11'00—12'00 — Ovos: prvotriedny K 16'80—17'00, druhotriedny K 16'20 do 16'60. — Kukurica: Kor. 14'20—14'40 — Repica: —K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18'40	18'20	17'80	17'60	17'40	17'10	16'80
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K	16'00	14'30	8'20		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6'70, hrubé K 6'80.

Strova: Fazuľa obyčajná biela K 14'00—, fazuľa strakavá K 11'00—12'00. — Hrach: nelúpaný, čistý K 28'00—30'00, lúpaný K 23'00—43'00. — Šošovica: čistá K 30'50—70'00. — Konopné semä: K 25'00—, — Mak: K 63'00—65'00. — Rasca (kmin): Kor. 116'00—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 130'00—131'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 109'00—110'00, 3-kusová K 117'00—118'00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Ďatelínové semä: Červená ďatelina K 200'00—210'00, lucerna jasnozorná K 160'00—170'00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9'25—, bosenský (z r. 1907.) K 13'25 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 12'25—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 11'50— po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 36'50, fiumánsky White-Star (***) K 30'50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 80'00 do 80'50, kockový K 82'00—82'50, žltý K 80'00—80'50 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 163'00 do 164'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 54'00—54'50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'50—4'70, žlté K 5'10—5'30 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 80—82, od Tisy K 78—80, sedmohradské K 76—78 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'20—2'40, k vareniu K 1'40—1'50, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 00'0—0'00 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1'30—2'50, sliepky na polievku K 3.40—3'60 za jeden pár.

Za čistotu 30.000 korún záruka.

Viacej rozumom
ako silou!

Hlboké skúmania

dokázaly, že Schicht jeleň mydlo v každej teplej, alebo studenej, tvrdéj, alebo makéj vode chvtró a veľmi sa pení; ľahko siakne do látky, rýchlo rozpúšťa špinu, bez toho že by látke čo najmenej škodilo. — Schicht jeleň mydlo je

úplne čisté a slobodné každej škodnej hmoty; cez desať ročia dorába sa zo stejno dobrej hmoty. Upotrebenie jeho ku každému zdrávého rozumu usporuje v každej domácnosti veľa času, práce a peňazí.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa právnymi, mernickými a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody: poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavajú sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnotenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Pýtajte si

zdarma a franco moj hlavný cenník s vyše 3000 vy brazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brúx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný liferant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Švajciarskeho systému Roskopf patent hodinky K 5.— Regisrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8-40. Žiadne risiko. Výmena povolná alebo návrat peňazi.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tnavé driapané

12 kor.

Biele mäkké,
jak páper 18
kor.— 24 kor.

Biele ako snáh
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamalenie a
nazpät prijati je pod touti vynní-
kou dovolenéjstia sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Čechy.)

Oznamy prijíma administracai

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-utca 28.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie
migrén-hlavýbolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franco..

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kosalubujúci a mnokokrát hospodár. Na toto odpovedáme
dla našho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ktorá sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešaniny nejšlachetnejších kovov zloženej a odborne uneleckým
spôsobom dvojnásobne súženej, tak še vlastnosť vytravalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premána
všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamnia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť
takejto kosalubujúci sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

Ohranná známka.

kam vsetkým na general Dewett kosalubujúci dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní
5 kusov kôs počtove útraby pátí fabrika. Pri objednaní 10 kusov plati počtove úraty a pripojuje jednu kosalubujúci na
prídavok zdarmma. — Za každú kanonovej ocele kosalubujúci sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa
dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele
na 250—300 krokov može sa ko-íť po jed-
nom ostrení, jedno kuvanie dostatočné je
na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele,
zasieľa sa ku ruce chlapa sostavená naku-
vaná a vyprobovaná.

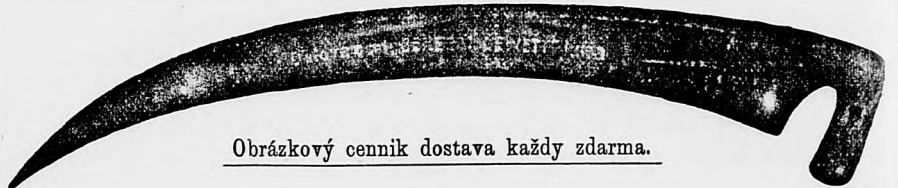
Pri Gneral Dewett kose z kanonovej
occele odberateľ nemá žiadného risika bo
nezodpovedná kosa zameni sa za dobrú.

Preto nech nikto kosalubujúci od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele.
A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosalubujúci nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavateľov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na poho-
tove Cennik nech si každý na dopisníčke pyta. Ceny Gnerále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákovia a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr.
Zvláštna Novota: Priviležovaná užva na kosalubujúci 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zaručou pát rokov
1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma.